

«DIARI DE BARCELONA», UNA BOMBA MÉS

Monolingüisme per l'esquerra

Fa unes setmanes va esclatar una bomba d'abast molt superior al dels seus primers efectes. La bomba era que l'Ajuntament de Barcelona, governat pel PSC-PSOE i propietari del *Diario de Barcelona*, havia arribat a un acord amb una empresa periodística per tornar a treure el vell *Brusi*, però en català. Els primers efectes notats van ser: que finalment hi hauria un altre diari d'abast principatí en català; que finalment el PSC-PSOE feia honor al primer component de les seves sigles: i que, en ser el *Diari de Barcelona* el degà del continent, només darrere dels anglesos, insulars, resultaria que el diari més antic d'Europa seria en anglès, i el segon en català. Per arrodonir l'entendridora anècdota només faltaria que el *Faro de Vigo*, tercer diari més antic d'Europa, es decidís a fer-se en la seva llengua, parlada per dos-cents milions de persones entre el Brasil, Portugal, Galícia, Moçambic, Angola, Cap Verd, Guinea-Bissau i d'altres territoris de quatre continents.

Primers efectes apart, l'anunciada aparició del *Brusi* en català i abans de sis mesos se suma a una rastellera

La reentrada al setembre prepara als lectors en català una novetat agradable i la reaparició del «Brusi», una passa més en la pluralitat de la premsa en aquest idioma

Ramon Barnils

d'anuncis que, en conjunt, configuren un canvi polític de primera magnitud al nostre àmbit: si tal com ho volia Freud la casualitat no existeix, resulta que el *Brusi* és una bomba més de la traca engegada pels nostres socialistes proveïts de PSOE. Una altra bomba: El canal 4 de «Radio Nacional de Espana» instal·lat al Principat, primera emissora diguem normal feta

DOMÈNEC HLMBERT

Edifici «Diario de Barcelona», d'«El Periódico». Baix, alguns exemplars de les distintes etapes del «Brusi».

DOMÈNEC HLMBERT

en català, està ampliant potència i per tant abast: a Girona ja se sent com a Barcelona; i la Diputació provincial de Barcelona, també del PSC-PSOE, encapçalada pel president Dalmau d'Igualada (Anoia), està instal·lant a Montserrat els aparells necessaris perquè l'esmentada Ràdio 4 de «Radio Nacional de Espana» arribi a tot el Principat amb la mateixa claredat i potència que fins ara només tenia Catalunya Ràdio, controlada per la generalitat de Catalunya (Convergència i Unió).

Més bombes, piules o trons de la mateixa traca: L'Associació de la Premsa comarcal, molt influïda pel mateix PSC-PSOE, amb considerable influència del PSC-PSOE, ha posat

en estudi la creació d'una agència de notícies al servei de la premsa comarcal: no fa ni un mes. Més: Els dos dirigents del diari comarcal gironí *Punt Diari*, independent, més amic del PSOE que no pas de Convergència, es traslladen a Tarragona per engegar-hi un diari, bilingüe si més no. I més: no hi ha cap novetat que posi en dubte els tractes de la Generalitat del País Valencià, controlada per uns altres socialistes amb cua PSOE, amb l'agència Efe, estatal, controlada pel PSOE, per passar notícies en català.

I més encara, i amb aquesta parem perquè la traca sembla mentida, tot i la credibilitat que ens mereix Sigmund Freud: l'agència Efe, delegació de Catalunya, ha donat ordres als seus corresponsals d'arreu del Principat perquè passin com més informació millor, gran o petita, màxima o mínima, inclosa per tant la que fins ara no era tinguda en consideració per excessivament local o només comarcal.

La traca té dos denominadors pràcticament comuns: l'un, que és informació en català, i només en català: monolingüe en el sentit fins ara contrari al que «monolingüisme» tenia per al PSOE i per als mateixos PSC i PSPV. I l'altre denominador comú, que la traca és confegida i encesa, en tots els seus components, pel PSC i pel PSPV.

El Brusi

El *Diari de Barcelona*, conegut també com *El Brusi*, va traure el primer número el dia 1 d'octubre de 1792 —cent noranta-dos anys abans que EL TEMPS: ¡si en tenim, d'anys per córrer!—. Tradicionalment tradicional, i defensor dels interessos conservadors de la casta conservadora barcelonina, ha estat el reflex d'aquesta classe o casta: conservadora amb matisos, només rarament troglodítica, i no tan rarament liberal. Aparegué en espanyol fins l'entrada de les tropes de Napoleó, que uns mesos el van fer bilingüe català-francès. Tornà a ser en espanyol fins a la guerra de 1936-39 que, de juliol del 36 al del 37, fou òrgan d'Estat Català i en català sortia. Tornà a l'espanyol fins que fa uns anys, i aprofitant la confusió de la

transició i uns marejadors canvis d'ideologia, a temporades era bilingüe.

Ha estat el diari més important del Principat durant el segle XIX —una mena de *La Vanguardia* d'avui—, amb propietaris (1814) com Antoni Brusi, que en féu el que fou; directors (1838) com Antoni Brusi i Ferrer, fill de l'amo, que hi introduí el liberalisme i la Renaixença. Rubió i Ors, avantpassat del flamant ex-ministre espanyol Lluç i Martín, hi féu popular el pseudònim de Lo Gayter del Llobregat. Joan Mané i Flaquer, un altre dels seus directors, el menà com a tal de 1867 a 1902 i va donar lloc a la dita que deia que el burgès barceloní

DCA/ELIC HU VIBERT

«El Brusi»: ¿D'abast nacional?

no expressava el seu pensament fins que no havia llegit què hi deia en Mané al seu «davantal» diari. Mané hi introduí Duran i Bas, Estantislaou Reynals i Joan Maragall, avantpassat de l'actual batlle de Barcelona Pasqual Maragall i Mira.

La davallada del *Brusi* es produí ja en temps de Maragall —el vell— quan no va secundar el protonacionalisme noucentista cap al qual havia evolucionat lògicament el regionalisme de la burgesia regionalista del segle XIX. Les noves generacions burgeses es van haver de fer el seu diari: *La Veu de Catalunya*, i en català.

Durant el franquisme, ja d'abans, el monarquisme i la prosàpia que li

donaven els anys li van fer formar equip amb *ABC* de Madrid —mentre *La Vanguardia* el formava amb el també madrileny *Ya*.

Dels darrers anys del franquisme i primers de la transició val més no parlar-ne, si no és amb anècdotes: comprat per l'inefable Santacreu, es convertí en òrgan del... ¡franquisme! a Catalunya. Anècdota: l'inefable Santacreu, forner consort i tractant d'automòbils, un dia que Fraga, llavors ambaixador a Londres i neguitós per com li progressava el futur a l'estat, visita Barcelona, i Santacreu el tranquil·litza: «Nada, nada, don Manuel, d'aquí nos encarregamos nosotros, i ustet a Londres, a estudiart democràssia.» Una altra del Santacreu, que tenia un banc, en presentar balanç satisfactori a la junta anual d'accionistes: «Este año sí que tenemos un banco, i no com l'ano passado, que només teníamos un tamburete». Tamburete amb ema, si us plau. I una altra: feia un creuer per la Mediterrània, i en acostar-se als Dardanel, dona ordres al capità del iot: «Abissemme, cuando llegemos al Fósforo».

Qui les sap totes, les anècdotes del senyor Santacreu, és precisament qui sona ara com a director del *Brusi*, Josep Pernau, que havia treballat a les seves ordres: corre la brama que les anava apuntant en una llibreteta.

Pernau és de Lleida, de la generació més jove dels periodistes de la vella generació, independent progressista, fins ara a *El Periódico*, de la mateixa empresa del *Brusi*; element decisiu, des de la redacció i els tallers, del naixement de *Tele/eXprés* a finals dels anys seixanta. Relativament poc conegut, és molt apreciat pels companys de professió. Modest, càustic i pessimista, és respectat i respectuós. Impressionant bromista.

La condició de propietat municipal ha fet que dotessin el *Brusi* d'una mena de Senat, que formen els darrers batlles de Barcelona: Josep Maria de Porcioles, Enric Massó i Narcís Serra, més el multimilionari Pere Portabella —Danone—, independent d'esqueres, dins l'òrbita del PSUC si més no fins ara, ex-director de cinema i ex-senador amb ganes de tornar-hi a senador, o ni que fos a diputat. Més en Vilanova, que és el personatge a descobrir. Ben mirat, un senat assessor pot ser exactament això: un senat, i no pas res més.

Fins ara hi havia un sol diari d'abast teòricament nacional: l'*Avui*.

El Brusi, segons sembla, té la mateixa intenció pràctica.

No es pot dir que l'oferta s'hagi doblat: ha fet molt més, que no pas això. Un sol diari no és cap partit. Mentre que dos diaris no són dos diaris, sinó un sistema plural d'informació. Que contra l'*Avui* proconvergent aparegui un *Brusi* pro-socialista té poca importància, no passen de ser dos partits dels diversos que hi ha, hi ha hagut i hi pot haver. Però que al costat d'un sol diari en català d'abast diguem-ne nacional n'aparegui un altre amb la mateixa intenció, vol dir passar del monopoli a la pluralitat. Vol dir crear, decisivament, l'hàbit de llegir en la nostra llengua amb normalitat, llegir en la llengua del país sense necessitat de traïr massa les pròpies idees. Vol dir que ara, qui vulgui informar-se amb normalitat, ser un lector de diari normal, és a dir de la seva llengua, ja no li caldrà apartar-se excessivament del seu propi grup ideològic. Vol dir, sobretot, que si es pot fer un altre diari en català entre la dotzena que en paguem en espanyol, demà potser serà possible de fer-ne un altre. I qui diu un altre, diu un altre, i un altre. I temps.

Resta una incògnita: si afegim al cas del *Brusi* el de Ràdio 4, el futur diari de Tarragona i els projectes d'Efe València i Efe Principat: ¿ja ho sap, el PSOE, el que li estan fent? ¿O bé és que encara no s'ha dignat traduir, com ho va fer el seu antecessor el franquisme, allò de Rovira i Virgili —que diguin el que vulguin, mentre ho diguen en espanyol?— ¿Que baden, embadalits pel fracàs Roca?

A l'obra d'Albert Boadella *Vicenteta de Favara*, Déu parla en espanyol. Es una confidència que Boadella fa el PSOE, que li pagaran fins i tot, però que no aprofitaran com meix.

Per cert: tot i tenir una feina impossible, Convergència, vuit dies abans de fer-se pública la notícia que el PSC treia el *Brusi* en català, situava al consell d'administració de l'*Avui* Àngela Miquel: membre del consell d'administració de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, meteòrica ascensió dins del partit fins a màxima encarregada i persona de confiança en qüestions de mitjans de comunicació.

Calculadora, coqueta, freda, cosona —busca al diccionari, rossa—, intel·ligent i incansable. De moment respectada i més endavant temuda, és, com en Pernau, respectuosa.

Tot i així, la rentrée promet. □

NOVETATS EN LLIBRES

LES MULTINACIONALS A CATALUNYA

Francesc Cabana
Els Orígens, 16

Més que una reedició: de fet és una nova edició totalment posada al dia amb dades fins a 1986.

EDICIONS DE LA MAGRANA

UNA VELA PER MORTALLA

Charles Williams
Seleccions de la Cua de Palla, 15.
144 pàgs.

Aquell mariner se li havia mort a bord i ara tots asseguraven que duïa a sobre una fortuna i que ell li havia passat els taps per embutxacar-se-la. En realitat, no el coneixia de res.

EDICIONS 62

L'ASSALT AL JARDÍ

Miquel de Renzi
Col·lecció Gregal Poesia

GREGAL LLIBRES

CONTES D'HIVERN

Isak Dinesen
Les Millors Obres de la Literatura
Universal / Segle XX, 3. 256 pàgs.

Un prodigi en l'art narratiu. Una escriptora reconeguda per la crítica mundial com un dels valors literaris més importants de la nostra època, consagrada també per la millor pel·lícula de l'any, *Memòries d'Àfrica*.

EDICIONS 62 - LA «CAIXA»

ES MOLT SENZILL, DIGUEU-LI CATALUNYA

Josep Guia

L'autor, un català del sud, com ell s'anomena, diu les coses pel seu nom, i ens fa una proposta que trenca amb el vell catalanisme regionalista.

EL LLAMP

CATALUNYA LIGHT ...? ELS ESPANYOLS NO SÓN CATALANS

Francesc Ferrer i Gironés.
Col·lecció La Rella.

Distribuïdor exclusiu a Catalunya del Sud, Sendra.

EL LLAMP

ELS MARGES, 34

Revista de llengua i literatura dirigida per Joaquim Molas.

CURIAL EDICIONS
CATALANES, S. A.

L'ABSENT I ALTRES NARRACIONS DE LA GUERRA I DE L'EXILI

Xavier Benguerel
Col·lecció Tros de paper, núm. 18

Nou contes de la guerra i de l'exili. I una petita obra mestra —«L'absent»— que conta una història commovedora d'amor i de mort.

EDITORIAL EMPÚRIES

DICCIONARI JURIDIC CATALÀ

Un volum de 14 x 21, 480 pàgines.

De venda a llibreries.
«Els diccionaris de l'Enciclopèdia».

ENCICLOPÈDIA CATALANA

LES QUATRE ESTACIONS

Josep Piera, Ignasi Mora
i Joan M. Monjo
Col·lecció la Unitat, Núm. 105

Aplec de narracions sobre la terra i el temps.

EDITORIAL TRES I QUATRE

LLIBRERIA TRES I QUATRE

Pérez Bayer, 11. Tel. 352 91 10. 46002-València